

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
http://www.minjust.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00015622

Василь Башко
foi+request-6558-
c345abab@dostup.pravda.com.ua
068 364 45 83

16.10.2015 № 9.3-42/1298

На № _____

Шановний пане Башко!

Міністерством юстиції України розглянуто Ваш запит від 08.10.2015 відносно правових заходів, вжитих Міністерством юстиції України з приводу незаконних дій Російської Федерації у Автономній Республіці Крим, Донецькій і Луганській областях та у межах компетенції повідомляється таке.

Згідно з частиною 3 статті 5 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 № 1207-VII (із змінами) відповідальність за порушення визначених Конституцією та законами України прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованій території покладається на Російську Федерацію, як на державу-окупанта відповідно до норм і принципів міжнародного права.

Згідно з підпунктом 4 пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, одним з основних завдань Міністерства юстиції є:

- забезпечення представництва інтересів держави у судах України;
- здійснення захисту інтересів України у Європейському суді з прав людини;
- здійснення захисту інтересів України під час урегулювання спорів і розгляду в закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземних суб'єктів та України.

З метою захисту прав фізичних та юридичних осіб, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), від дій Російської Федерації як держави-агресора, а також попередження таких порушень, на території Криму та окремих населених пунктів Донецької та Луганської областей, Уряд України відповідно до статті 33 «Міждержавні справи» Конвенції вже звернувся з міждержавними заявами до Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд), а саме:

- 13.03.2014 року з міждержавною заявою «Україна проти Росії», зміст якої було доповнено 12.06.2014 року та 20.11.2014 року;
- 22.08.2014 року з міждержавною заявою «Україна проти Росії (II)»;
- 26.08.2015 року з міждержавною заявою «Україна проти Росії (IV)».

На підставі цих міждержавних заяв було відкрито провадження у міждержавних справах «Україна проти Росії» за заявою № 20958/14, «Україна проти Росії (II)» за заявою № 43800/14, «Україна проти Росії (IV)» за заявою № 42410/15.

Останній з вищеперелічених компетенцій Міністерства юстиції України кореспондують норми пункту 2 Порядку здійснення захисту прав та інтересів України під час урегулювання спорів, розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України, затвердженого Указом Президента України від 25.06.2002 № 581/2002 (далі – Порядок № 581/2002), де визначено, що Міністерство юстиції України є органом, відповідальним за здійснення захисту прав та інтересів України під час урегулювання спорів, розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України.

У той же час, згідно із пунктом 3 вказаного Порядку № 581/2002 іноземний суб'єкт – це іноземна юридична або фізична особа (на практиці це переважно фізичні та/або юридичні особи – інвестори). Натомість Російська Федерація є суб'єктом міжнародного права. Згідно з частиною другою пункту 1 Порядку 581/2002 *«цей Порядок не застосовується до відносин, що виникають у зв'язку із захистом прав та інтересів України під час урегулювання спорів, розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ, учасниками яких є виключно суб'єкти міжнародного права»*.

Таким чином, Міністерство юстиції не має повноважень подавати від імені України позови до суб'єктів міжнародного права, зокрема, до Російської Федерації, окрім міждержавних заяв до Європейського суду з прав людини.

У той же час, на виконання доручень Прем'єр-міністра України Міністерством юстиції України було розроблено правову позицію стосовно способів відшкодування майнових втрат держави Україна, фізичних та юридичних осіб, завданих протиправними діями РФ, а також щодо порядку, умов та особливостей їх реалізації. Зазначена інформація належить до таємної інформації та була направлена Прем'єр-міністру України.

Крім того, Міністерством юстиції України підготовлено Методичні рекомендації щодо порядку розрахунку збитків, пов'язаних з позбавленням права вільного користування та розпорядження майном, що знаходиться на окупованій території АРК, які були обговорені та схвалені на засіданні Міжвідомчої робочої групи з питань відшкодування втрат, завданих тимчасовою окупацією частини території України, створеної Постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2014 № 343.

Разом з тим, зазначаємо, що відповідно до підпункту 4 пункту 3 Положення про Міністерство закордонних справ України (далі - МЗС), одним із основних завдань МЗС є забезпечення дипломатичними засобами захисту та зміцнення незалежності, державного суверенітету, безпеки, територіальної цілісності та непорушності кордонів України, її національних інтересів. У підпункті 70 пункту 4 зазначеного Положення визначено, що МЗС України,

відповідно до покладених на нього завдань, вживає заходів з метою захисту інтересів фізичних та юридичних осіб України за кордоном.

З метою належного захисту прав та інтересів України під час розв'язання міжнародних спорів за участю України та Російської Федерації у зв'язку з порушенням останньою своїх міжнародно-правових зобов'язань постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення захисту прав та інтересів України під час розв'язання міжнародних спорів за участю України та інших суб'єктів міжнародного права» від 08.04.2015 № 182 МЗС було надано дозвіл здійснювати закупівлю юридичних послуг, пов'язаних із захистом прав та інтересів України та притягненням Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності в рамках міжнародних договорів України, із застосуванням переговорної процедури закупівлі, відповідно до пункту 7 частини другої статті 39 Закону України «Про здійснення державних закупівель». За результатами здійснення закупівлі МЗС залучено юридичного радника – фірму «Covington & Burling LLP».

Заступник Міністра

А.В. Янчук